DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
" " " " Java. . . . . . . " 9.—
" " " " Buitenbezittingen. . " 10.—
" " " " Nederland. . . . . " 12.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 21 DECEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 102. VIJFDE JAARGANG. 1857.

Bij dit nummer behoort een bijvoegsel.

Met genoegen vernemen wij dat er eene herziening op handen is van de *Instructie voor den Rooimeester te Batavia*, gearresteerd bij besluit van den Gouverneur Generaal van 8 Februarij 1825 N°. 23 (staatsblad N°. 7), welke Instructie voor deze stad en hare voorsteden van toepassing is verklaard bij Art. 8 van het gouvernements besluit van 26 Februarij 1829 No. 19 (staatsblad No. 21).

Uit het oogpunt eener goede regtsbedeeling beschouwd, is het noodzakelijk dat die herziening plaats vinde, ten einde de Rooimeesters-instructie in verband te brengen met de voorschriften van den 4^{den} titel van het 2de boek van het op 1 Mei 1848 ingevoerde Burgerlijke wetboek, handelende over *de regten en verpligtingen tusschen eigenaars van naburige erven*, en met andere nieuwe wetsbepalingen.

Die noodzakelijkheid springt echter te meer in het oog, wanneer men dit vestigt op Art. 39 van het besprokene Reglement, houdende vaststelling van de emolumenten, welke de rooimeesters geregtigd zijn voor hunne werkzaamheden in rekening te brengen, en welke bepaling voor eene zoo uitgebreidde uitlegging vatbaar is, of waaraan eene zoodanig uitgebreidde uitlegging wordt gegeven, dat er zich gevallen hebben voorgedaan, waarin de aan den rooimeester verschuldigde emolumenten de kosten eener kleine doch noodzakelijke reparatie hebben overtroffen, of dezelven althans zeer nabij zijn gekomen.

Wanneer men nu nagaat dat bij voorschreven artikel bepaald is, dat de rooimeester voor het rooijen van erven en huizen zal genieten ƒ 6 voor iedere roede (*oude maat*) breedte in het front, en voor het visiteren of schouwen en taxeren van muren ƒ 20 voor iedere schouwing of taxatie; dat bij de vaststelling van die emolumenten echter geen onderscheid tusschen de doeleinden, waarvoor eene schouwing, rooijing of taxatie noodzakelijk kan zijn, is gemaakt, zal men ligtelijk kunnen nagaan in hoevele gevallen de emolumenten van den rooimeester teregt overdreven hoog en als een bezwaar voor de gemeente zijn aan te merken, en wij alzoo met grond in het algemeen belang den wensch mogen uiten, dat in de nieuwe Instructie voor de rooimeesters meer duidelijk de gevallen worden aangegeven, waarin men verpligt is hunne diensten in te roepen, zoomede dat er een tarief worde vastgesteld, geëvenredigd aan het meerdere of mindere gewigt der veranderingen of reparatien, die men verlangt te bewerkstelligen en, in alle gevallen aan de waarde der vastigheden welke geschouwd of gerooid moeten worden.

Onzes inziens is het niet meer dan billijk dat de rooimeesters, welke als zoodanig van gouvernementswege, zoo wij wel onderrigt zijn, geene bezoldiging genieten, voor hunne diensten van particulieren bewezen belooning ontvangen, maar die belooning moet ook geëvenredigd zijn aan hunne moeiten en inspanning, daar zij anders als eene onregelmatig werkende belasting is aan te merken, en als zoodanig drukt op de kleine grondeigenaren, welke het minst vermogend zijn om die te betalen.

Wij vleijen ons dat de herziening der *Rooimeesters-Instructie* nu spoedig moge gevolgd worden door die van andere oude wetsbepalingen, welke nu bijna tien jaren, na de invoering der nieuwe wetgeving zijn in stand gebleven, niettegenstaande de noodzakelijkheid welke er bestaat om dezelven met die wetgeving in overeenstemming te brengen.

In de eerste plaats rangschikken wij daaronder de voorschriften van het Burgerlijk wetboek *omtrent de wijze van levering of opdragt van onroerende zaken*, welke nog altijd buiten werking zijn gebleven; terwijl de *oude ordonnantie op den overgang van den eigendom van vaste goederen* enz. van 21 April 1834 (staatsblad No. 27), nog steeds kracht van wet heeft en alzoo wordt opgevolgd.

In de tweede plaats wordt nog steeds gewacht op wetsbepalingen, in overeenstemming met de nieuwe wetgeving, ten opzigte van *de heffing van het regt van zegel* en van dat *op de successie en den overgang*.

Derdens is de *Instructie voor de weeskamers* nog niet vastgesteld, niettegenstaande zulks uitdrukkelijk bij Art. 416 van het Burgerlijk wetboek aan de Regering is opgedragen, terwijl zulks evenzeer het geval is met eene *Instructie voor de Boedelkamers*.

Ten vierde zijn *de verordeningen omtrent de vendukantoren* nog niet in overeenstemming met de nieuwe wetgeving gebragt.

Ten vijfde ontbreekt er nog een *Reglement voor de tuchthuizen, strafgevangenissen en huizen van arrest.*

Ten zesde is er nog geen *wetboek van strafregt* voor onze kolonien ingevoerd.

Wij hebben slechts de voornaamste onderwerpen aangestipt, doch zouden daarbij nog vele anderen van ondergeschikt belang kunnen voegen. Op eenige daarvan nemen wij ons voor later meer uitvoerig terug te komen.

De taak van den Nederlandsch-Indischen wetgever is alzoo nog in geenen deele geëindigd. Wij vertrouwen dat de Regering, bij de vele en moeijelijke wetsregelingen, welke hare taak zijn, de door ons opgenoemde gewigtige onderwerpen niet uit het oog zal verliezen; maar dat weldra al wat aan de nieuwe wetgeving nog ontbreekt, moge worden aangevuld, op eene wijze geëvenredigd aan de behoeften des tijds en in overeenstemming met die gematigde vooruitgang, welke het beste in staat is om rust, orde en welvaart in deze gewesten te doen heerschen.

Namens de redactie,
E. FUHRI.

(*Gratis.*) *Voor de Armen.* De gewone driemaandelijksche huiscollecte, ten behoeve van de armen der R. K. Gemeente, over het 4de kwartaal dezes jaars, zal plaats hebben op den 21, 22 en 23 December.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 22sten December.
Voor de toko van de heeren Gebr. Kocken in de stad, en uitbesteding ten kantore van den heer Resident alhier.

Op Woensdag den 23sten December.
Voor de woning van Mevr. Gunsch te Mergoijoso.

Op Donderdag den 24sten December.
Te Kepoetran.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTE.

Bevallen van eenen *ZOON*, N. C. BESIER, *Kulenkamp Lemmers.*
SOERABAYA, 12 *December* 1857. 843)

VENDUTIE.

Op den 28sten December e. k.,
Ten huize van den heer PLOEGMAN, van *Palisander-, Mahonie-, Sonno-* en *Ambonsch-houten* MEUBELEN waaronder met marmeren bladen en spiegeldeuren, KROON-, HANG- en STAANDE LAMPEN, en eenige PRECIOSA'S, GOUD- en ZILVERWERKEN. (860)

DE TWEE LIJKGRAVERS.

(*Vervolg en slot.*)

Deze man, die zijne nachtwaken doorbragt met de dooden te onderzoeken, ten einde de levenden te redden, was professor in de anatomie aan de hoogeschool te Edinburg, en de beide moordenaars lijkgravers of grafschenders. Ingevolge de verordeningen van de Engelsche wet, welke bepaalt, dat het lijk van ieder ter dood veroordeelde aan de wetenschap zal worden overgeleverd, werd deze gravenschennis voor de bewoners der vereenigde drie koningrijken het voorwerp van een heilloos handwerk, en de regering moest de strengste maatregelen in het werk stellen, om te bewerken, dat de lijken der in de hospitalen gestorven individus onaangeroerd aan hunne bloedverwanten uitgeleverd werden. Daar de teregtstellingen alleen aan de inrigtingen voor het genees- en heelkundige onderwijs geen genoegzaam aantal lijken voor de snijtafel verschaften, wanneer zij geene bijzondere lijken tot de hoogste prijzen wilden koopen, deed de behoefte de genoemde heillooze industrie ontstaan, welke in dat gebrek trachtte te voorzien. De vertakking en uitbreiding van dit schandelijk handwerk was inderdaad ongeloofelijk. Er waren jaren, waarin aan de snijkamers van Glasgow, Edinburg en Londen, zoowel als aan bijzondere practici, meer dan 5000 lijken geleverd werden. Al waren de kerkhoven onder het strenge toezigt van wachters gesteld, al hadden enkele familiën hare gestorven bloedverwanten door bijzondere wakers doen bewaken, het mogt nogthans den lijkgravers gelukken, door middel van eenige schellingen den een of anderen waker, zoo niet tot werkdadige deelneming, dan toch tot stilzwijgend medeweten te bewegen. Eerst in het begin dezer eeuw, toen het den Engelschen heelkundigen gemakkelijk werd gemaakt, om lijken tolvrij van het buitenland te laten overvoeren, toen dwangmaatregelen van het Parlement uitgingen en een nieuwe, strengere wet op de policie werd uitgevaardigd, lieten de lijkgravers hun vloekwaardig handwerk varen, dewijl de voortzetting er van hen aan duizenderlei gevaren blootstelde. Eenige vermetele gaauwdieven zetten nogthans, hoofdzakelijk op de landkerkhoven, die goddelooze rooverijen voort; zij namen daartoe de lange, koude winternachten te baat. Onder dezen behoorden ook Burke en Hare. Zes jaren lang volgden deze beide mannen bestendig achter den lijkbezorger, die, met den zwarten hoed met lange wapperende zwarte linten op het hoofd en den zwarten staf met zilveren knop in de hand, elke begrafenis moet bijwonen, alle lijkstaatsiën, terwijl zij, op het kerkhof aangekomen, alle bewegingen van de dragers en het nederlaten van de kist in de groeve opmerkzaam gadesloegen, een onopgemerkt teeken in den grond drukten en zich onder de menigte verloren.

Nadat Burke en Hare het huis van den professor verlaten hadden, nam deze een ontleedmes in de hand, naderde daarmede het lijk en vestigde werktuigelijk zijne blikken op de voor hem liggende levenlooze gestalte; plotseling trad hij verbaasd terug, daar hij in het lijk den gek aan Edinburg herkende, wien hij des morgens nog eene aalmoes gegeven had. Geen twijfel meer; de arme zielskrande visscher was het offer van een moord geworden, want verondersteld ook, hij ware een snellen, natuurlijken dood gestorven, hoe hadden de beide gravenschenders vóór de plaats gehad hebbende ter aarde bestelling het lijk magtig kunnen worden? Deze overtuiging werd volkomen door een onmiddelijk ingesteld onderzoek van het lijk, hetwelk onmiskenbare sporen droeg van een gepleegden moord, dewijl het hier en daar gekneusd was. De hals was vastgesnoerd, de tong dik en zwart geworden, de oogappel verschoven. De man der wetenschap herinnerde zich thans, dat hij al deze verschijnselen ook had waargenomen aan eenige door diezelfde mannen vroeger aan hem geleverde lijken. Ondanks het gevaar, waaraan hij zich blootstelde, vervoegde hij zich oogenblikkelijk tot den sheriff, deelde hem zijn vermoeden mede, met de omstandigheden, die het buiten twijfel stelden, en verlangde, dat er terstond eene volmagt tot gevangenneming van de beide mannen wierd uitgevaardigd. Deze maatregel werd dadelijk uitgevoerd; eene wacht begaf zich ijlings, onder aanvoering van een constabel, langs geheime wegen naar de woning van Burke, maakte zich van de beide verdachte mannen, die juist bezig waren het loon der misdaad te deelen, meester, en nam een bij het naauwkeurig ingesteld huisonderzoek in eene kast diep verborgen gevonden pekmasker, als vermoedelijk *corpus delicti* mede.

Het geregt ging zonder uitstel tot hunne inhechtenisneming over. Burke en Hare werden naar de gevangenis van Edinburg gevoerd en den 25 Januarij voor de assises gebragt. Beiden zochten, zonder bijstand van een regtgeleerde, hunne onschuld voor de balie te verdedigen. De wacht was in het midden van de zaal geplaatst; op eene afgezonderde tribune zaten de twaalf gezworenen, terwijl de beide sheriffs in twee eigene loges zitting hadden genomen. Onder de verheven zitplaatsen der regters hing het zwaard der geregtigheid; onder dit zwaard een beker, als

VENDUTIE.

Op den vier en twintigsten aanstaande.

Zal door den ondergeteekende alhier publiek worden verkocht:

Een ERF met WOONHUIS, STALLINGEN en BIJGEBOUWEN.

Een GEBOUW, gediend hebbende tot de uitoefening eener SUIKERRAFFINADERIJ, alles staande en gelegen te *Kepoetran* en bij de verponding geregistreerd onder No. 1268 en No. 1448, en daarna deszelfs inventaris bestaande uit MACHINERIEN, waarvan eenige bijzonder geschikt zijn voor suikerfabrieken als:

CLARIFYERS, FILTERS, KENTELKETELS, etc. en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Nadere informatien te bekomen bij

(851) M. BOUMEESTER.

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Dingsdag den 29sten December.

Ten huize van den Ridmeester ABBINK, in het Kavallerie Kampement.

Van gepolitoerde MEUBELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, LAMPEN, IJZEREN LEDIKANTEN (groote en kleine), ZILVER, GLAS- en AARDEWERK, KEUKENGEREEDSCHAPPEN, WAGENS, twee span mooije SANDELHOUTPAARDEN en twee schoone en goed gedresseerde RIJDPAARDEN, waarvan één zeer geschikt voor DAMES RIJDPAARD. (830)

VENDUTIE

Op den 19 en 20 Januarij en vervolgens.

Tusschen de pakhuizen van SAID ALIE ALHABASSIJ, Oostzijde der *Kaliemaas.*

Van Materialen afkomstig van de gebouwen in het FORT ERFPRINS, bestaande uit geraamten van officiers woningen, **Kazernes, Magazijnen, Loots** en **Kombuizen**, met derzelver **Deur-** en **Vengster Kozijnen** en **Bladen**, de welke in zijn geheel, mot de daarbij behoorende **Zolderplanken, Dakpannen, Sierappen, Metzelsteenen &a** zullen opgeveild worden; alsmede ook Materialen afzonderlijk, zoo als: hoofd- en gallerij stijlen, **Deur-** en **Vengster Kozijnen** met derzelver **Bladen, Bind-** en **Zolderbalken, Zolderplanken, Dakstoelen, Gordings, Platen, Nok, Hoekkeepers, Dakribben, Panlatten, houten Sierappen, Dakpannen, Vloer-** en **Metzelsteenen**, en **Yzerwerken**; welke Materialen meest alle in goeden staat zijn, voornamelijk de **Houtwerken.** De **Vloertegels** en **Dakpannen** zijn Bataviasche, de **Metzelsteenen** zijn Hollandsche, en bestaan uit bruine en geele **Klinkers.**

Inlichtingen omtrent de afmetingen en constructie dier gebouwen, enz. zijn te bekomen bij

(834) A. W. REIFERT.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE STOOMBOOT

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

KAPITEIN E. LEWIS.

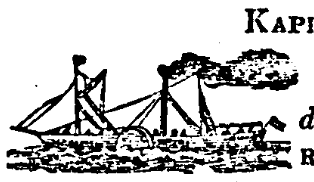

Zal bij tijdige aankomst, op *Zondag den 3den Januarij e. k.*, naar SAMARANG, BATAVIA en SINGAPORE vertrekken. Adres bij *De Agenten*,

(862) **FRASER EATON & CO.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het extra snelzeilend barkschip *STAD LEIJDEN*, kapitein VAN DEN WORM.— Dit schip, hetwelk de reis van MELBOURNE tot BATAVIA in den zeer korten tijd van 27 dagen heeft afgelegd, is bijzonder fraai ingerigt voor den overvoer van passagiers, voert eenen bekwamen geneesheer, en zal vermoedelijk tegen het einde dezer maand regstreeks van hier vertrekken.

Adres bij de agenten,

(838) SCHIMMELPENNINCK & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

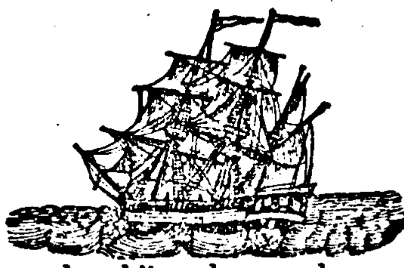

Wordt aangeboden met het Nederl. Fregatschip

OSIRIS,

groot 511 lasten, gevoerd door KAPITEIN W. H. CRAMER.

Repatrierende personen worden bijzonder op deze gunstige gelegenheid attent gemaakt, aangezien het schip van extra ruime hutten en accommodementen is voorzien, en buitendien eenen geëxamineerden docter voert. Adres bij

De Agenten,

(864) **RUYL CRAMER & CO.**

MARIA ELISE,

Kapitein M. VAN DER PUTTE.

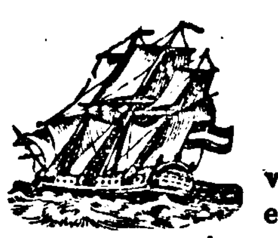

Met dit zoo gunstig bekende, en voor den overvoer van passagiers en familien ingerigte schip, wordt passage naar AMSTERDAM aangeboden.

Dit schip heeft een Doctor aan boord, en zal tegen het begin van Januarij direct van hier vertrekken.

Voor passage gelieve men zich te adresseeren aan

De Agenten,

(836) P. KERVEL & CO.

LET WEL!

Vier wel opgevoede jongelieden, niet ontbloot van fortuin, geen onguntig uiterlijk hebbende, en eene niet geringe betrekking in de Maatschappij bekleedende, zouden zich gaarne in den huwelijken staat begeven. Gebrek aan gelegendheid tot kennismaking doet hen den toevlugt nemen, om langs dezen tegenwoordig meer gebruikelijken weg van dit voornemen, speciaal aan de *Soerabayasche* schoonen, kennis te geven.

Hierop reflecterende, worden de belanghebbenden verzocht zich te vervoegen tot de uitgevers dezes onder Letter X N°. 11.

De diepste geheimhouding zal worden in acht genomen. (861)

WORDT TE KOOP GEVRAAGD.

EENE GOEDE WELLUIDENDE GUITARE.

Adres bij *de Uitgevers dezer.* (857)

ZEER DOELMATIGE REGENJASSEN, JAPANSCHE PAIJONGS bij

(852) ASSCHENBERGH & CO.

STAATS-LOTERIJ.

De uitdeeling van loten voor de 234ste Staats-loterij heeft door ons, voor zoo verre de voorraad toereikende was, plaats gehad; voor deze loterij zijn geene loten meer te bekomen.

Bestellingen voor de 235ste loterij, waarvan de trekking in de laatste helft der maand Maart zal aanvangen, worden thans bij de ondergeteekenden aangenomen, en zullen er in tijds prospectussen dier loterij, wier inrigting vermoedelijk geene verandering ondergaan zal, worden verspreid en verkrijgbaar gesteld.

Zij, die ingevolge door ons verspreide prospectussen, waarin de restitutie en andere voorwaarden zijn bekend gesteld, hunne loten vooruit betalen, kunnen zich verzekerd houden dat, hoewel er moeijelijkheden bestaan om in Nederland loten te bekomen, aan hunne bestelling zal worden gevolg gegeven, en dat zij vermoedelijk in het begin der maand Maart de loten zullen ontvangen.

De loten, waarop in de Nederl. Staats-loterij kleine prijzen zijn gevallen, kunnen bij de ondergeteekenden tegen geldswaarde worden ingewisseld met korting van 5 pCt., onverschillig of die loten bij hen genomen zijn al dan niet.

(859) E. FUHRI & CO.

PAS UITGEPAKT BIJ F. KIEL.

GORDIJNGOED en FRAAIJE MOUSSELINE JAPONNEN met VOLANS. (854)

WORDT TE KOOP AANGEBODEN.

Twee KOPEREN DEFICATIE KETELS met toebehooren, metende circa 1200 Ned. kannen.

Twee KOPEREN VERKOELBAKKEN met dubbelde bodem 6 voet Diameter Eng. maat.

Een CIJLINDER voor beenderen te branden. (Nieuw.)

120 IJZEREN POTTEN. Idem.

Een BEENZWART MOLEN.

Eenige IJZEREN FILTERS.

Een SUIKERMOLEN compleet, en

Verschillende soorten van KAMRADEREN.

Te zien en te bevragen op de Suiker Fabriek PADJARAKAN (*Probolingo.*) (833)

De Ondergeteekende rekent zich verpligt, **TER WAARSCHUWING**, bekend te stellen, de **onbeschrijfelijk lage en schriele behandeling**, welke **zijne familie**, bij hare terugkomst uit Nederland, heeft ondervonden, aan boord van de ***NIEUWLAND***, kapt. BENNIK, **in strijd met het meest loyale contract door den Reeder voor die passage gesloten.**

(846) A. P. F. DE SEIJFF.

De ondergeteekende, als Passagier met het barkschip **Nieuwland** alhier aangekomen, brengt door deze zijnen hartelijken dank toe aan den gezagvoerder *A. Bennik, Hz.* voor de heusche en beleefde behandeling van ZEd. gedurende de reis genoten.

(857) R. C. VAN DER PALM.

Bovenstaande beide advertentien aan de welwillende beoordeeling van het publiek overlatende, vleit de ondergeteekende zich dat de pogingen van den heer DE SEIJFF hun doel minder zullen treffen.

De gezagvoerder van het schip Nieuwland,

(850) A. BENNIK, Hz.

---

zinnebeeld van de vergeving der zonden, en naast den beker een kleine, brooze staf, welke, bij bevonden schuld en ter dood veroordeeling, gebroken werd.

Burke legde, gedurende de voorlezing van de akte van beschuldiging, eene ironische, bijna uittartende bedaardheid aan den dag, en het had weinig gescheeld, of hij ware den Coroner (1), even als wijlen de beruchte gravenschender Israël Chapman den raadsheer Nares, in de rede gevallen met de bedreiging, dat hij, na zijn dood, ook zijn lijk zoude opgraven en verkoopen, hetgeen (in het voorbijgaan gezegd) den armen magistraat zulk een schrik op het lijf joeg, dat de policie, na zijn daarop gevolgd verscheiden, op zijn uitdrukkelijk verzoek, gedurende twee volle maanden, zijn graf dag en nacht liet bewaken.

Het verhoor der beschuldigden duurde slechts weinige oogenblikken; want in Engeland evenaart de zachtmoedigheid der regters, om zoo te zeggen, de gruwzaamheid der wetten. Zij willen niet, dat de beschuldigde zijn eigen aanklager worde, en dat de uitdrukking van de gemoedsbeweging der verzamelde menigte den doodsangst van het schavot verhooge.

De president vergenoegde zich met aan de beide beschuldigden te vragen, of zij zich voor schuldig erkenden.

— Neen, antwoordde Burke.

— Ja, zeide Hare.

De beide lijkgravers wisselden een blik van woede.

Hare, die tot hier toe door eene onbeschrijfelijke onrust was gekweld geweest, besloot alles te bekennen. Hij verhaalde met eene ijzingwekkende naïveteit in al de bijzonderheden de ontzettende tooneelen, die hij als getuige of als medepligtige had bijgewoond; hij beschreef, hoe, nadat zij zes jaren lang de graven van alle dorpskerkhoven geplunderd hadden, Burke, ziende, dat de lijkenroof sedert de laatste strenge wet steeds moeijelijker en gevaarlijker was geworden, op de gedachte gekomen was, zijne schandelijke industrie nu op de levenden uit te oefenen, en om de onfeilbare verdenking der heelkundigen en het vermoeden van moord bij ligchamelijke kneuzingen te ontgaan, het pekmasker had uitgevonden; hoe hij de werking op dieren, en, na een gelukkig resultaat, op 27 menschen beproefd had, tot dat hij, door den nood gedrongen en door de tot hiertoe ondervonden straffeloosheid zich veilig wanende, de domme streek beging van den ongelukkigen Tom, den gek van Edinburg, in zijn roofnest te lokken.

Deze plotselinge bekentenis, welke het gegrond vermoeden dadelijk tot bewezen schuld deed overgaan, verzachtte in de oogen der regters de medepligtigheid van Hare; hij werd in de genade des konings aanbevolen, en in dergelijke gevallen wordt aan den minder bezwaarden medepligtige in Engeland bijna altijd genade verleend.

Burke gaf niet het minste blijk van vrees te kennen bij het hooren van de mededeeling van zijn medepligtige aan de gepleegde misdaden; hij wierp slechts een donkeren blik op hem, en mompelde, terwijl bitterheid en verachting op zijn gelaat geteekend waren, binnen 's monds:

— Lafaard! ellendeling!

Bij de inhechtenisneming der beide lijkgravers had de wacht zich ook meester gemaakt van de dochter van Burke, dezelfde, die wij het lijk van Tom in den zak hebben zien aannemen. De scheriffs, de gezworenen en de talrijke toeschouwers werden, toen zij het jonge, kromgebogen, stille, magere meisje aanschouwden, op wier gelaat zich duidelijke sporen van diep zielelijden vertoonden, met innig medelijden vervuld. Ieder doorgrondde, voor dat zij nog sprak, dat zij aan den eenen kant door de vrees, aan den anderen kant door de stem der natuur in het stomme, wanhopige medeweten der misdaad des lijkgravers was getrokken, en dat haar geene keus overbleef tusschen eene misdadige medepligtigheid en eene ontdekking, die den vadermoord tengevolge moest hebben.

— Veroordeelt mij niet tot een langer leven, mijne heeren! zeide zij toornig.

Maar de gezworenen vonden geene schuld aan dit beklagenswaardig offer van de verachtelijkheid des vaders; zij werd vrijgesproken.

Twee dagen daarna, op den 27 Januarij 1828, betrad de ter dood veroordeelde Burke het onder de vensters der gevangenis opgerigte schavot, ledigde met de grootste bedaardheid zijn glas gin (jenever) (1) en eenige minuten, daarna was hij een lijk.

Zijn naam leverde een nieuw woord aan de engelsche taal, namelijk *burker*, dat is *verstikker*. Hare verwierf genade en werd op vrije voeten gesteld; maar was hij ook den ijzeren arm der geregtigheid ontkomen, de verachting der maatschappij kon hij niet ontgaan.

(1) Een beambte, aan wien het onderzoek van alle onnatuurlijke sterfgevallen is opgedragen.

(1) In Engeland is het een gebruik, dat men den delinquent vóór de tergtstelling een glas jenever toereikt. Zekere veroordeelde, die geen lust gevoelde, den duur der ceremonie, door het drinken van den hem aangeboden borrel, te verlengen, weigerde eens den drank aan te nemen, en de tijding van zijne gratie kwam juist aan op het oogenblik, dat hij den adem had uitgeblazen. Dit gaf aanleiding tot het engelsche spreekwoord: „Bij gebrek aan een glas bier sterven."

De ondergeteekenden hebben bereids uitgepakt een rijk assortiment Fransche facturen bestaande uit:

Groote prachtige Spiegels en Schilderijen voor salons.
Kamerspiegels en Schilderijen van verscheidene dimensien.
Keurfg bewerkte porceleinen Bloemvazen.
Super fijne kwaliteit Étagère Voorwerpen.
Toilet- en Zakflakons in soorten.
Verscheidene kleuren en kwaliteiten van Satijn en Zijden Stoffen.
Bijzonder fraaije Bruids-japonnen van zijde, gaas, en geborduurd batist.
Bruids Voiles, Kransen en Zakdoeken.
Robes Aragonnaise.
» Dona Maria.
» D'Aboukir.
» Volants Foulard.
» » Façonnés.
» Coss à Franges.
» Florence Pekin.
Barège-, Chaly-, Organdie Jaconnets en geborduurde mousseline Japonnen.
Barège uni, Tarlatane, Mousseline, Organdie en Jaconnets van differente Dessins.
Uitstekend prachtige Sorties de Bal.
Zijden, kanten en mousseline Mantilles.
Zijden, Barège-, Chaly-, Gaas-, mousseline en blonde Shawls.
Zijden doekjes.
Tours de gants en Tours de cols.
Fantaisie Waaijers variées paillettes, paon ornées en Ecrans marabout met spiegeltjes.
Bouquetten, Guirlandes en Marabouts coiffures.
Echte Witte en Zwarte Kanten, Neiges, Blondes en gekleurde zijden agrementen met franjes.
Satijnen, Zijden en Gazen Ceinturen van verschillende breedten en kleuren.
Geborduurde Stroken, Entredeux, Chemisettes, Manchettes, Pélerines en Berthes.
Mitaines.
Heeren en dames glaçé en gesatineerde Handschoenen (*Jouvin.*)
Fijne en Ordinaire Hemden.
Zijden-, jaconets en wit geborduurde mousseline Dassen.
Zijden Paletots alpaga.
Diverse soorten Zijden-, Orleans en Vilten Hoeden.
Gomme élastique Overschoenen voor Heeren, Dames en Kinderen.
Regenjassen, Broeken, Slopkoussen en Petten.
Mooije Kinderkleedjes, Kieltjes, Hoedjes en Petjes van verscheidene grootten voor jongens en meisjes.
Parfumerien *de la Société Hygiénique.*
Fraaije Odeurs Keldertjes.
Fijne Meubels-, Kleêr-, Haar-, Nagel- en Tandborstels.
Haarkammen en Kammetjes.
Porceleinen en pleeten Bedakdoosjes met kwastjes.
Tooneelkijkers.
Dames Étuis en Breimandjes.
Papeteriën, Souvenirs, Beursen, Porte Monnaies, Portefeuilles en Porte-Sigares.
Heeren en Dames Nécessaires en Lessenaars.
Paarlemoêren Cachets, Vouwbeenen en Pennenhouders.
Diverse Schrijfbehoeften.
Mailkoffers en Valiezen.
Élegante Wandelstokken en Karwatsen.
Baleinen Wagen en Bendij Zweepen.
Leidsels voor 1, 2 en 4 Paarden van verschillende kleuren.
Wagen en Bendij Lantaarns.
Compleete Zadels in allerlei soorten.
Pleeten en Stalen Stangen en Spooren.
Borduur-, Brei en Nagel Schaartjes en Vijltjes.
Snuiters en Kurkentrekkers.
Pennemessen, Scheermessen, Spiegeltjes en Kwastjes.
Welluidende Accordéons van 8 tot 14 touches.
Kristallen Caraffen, Botervlootjes, Kaasdeksels, Vinger en Present Glazen.
Stellen Drink-Glazen Gondole Fatsoen.
Likeurkelders.
Gebak en Pastei Vormen.
Koffijkannen en Komvoors.
Handlantaarns, Kantoorlampen.
Jagtgereedschappen van de beste Kwaliteiten.
Verlakt en Marokijn Leder enz. enz. enz.

VOORTS EEN KEURIG PARTIJTJE

Gouden Heeren en dames Horologien en Kettingen.
Fijn Geslepene Bloedkoralen, Armbanden, Colliers, Broches en Oorringen.
Verscheidene strengen Bloedkoralen geslepen en ongeslepen.
Gouden Heeren en Dames Ringen.
» Parures, Braceletten, Broches, Borstspelden, Médaillons, Breloques, etc. etc. etc.

(841)

PEREIRA & CO.

TE KOOP

Eene in Europa vervaardigde DRAAIBANK met daarbij behoorende bijtels, stelschroeven enz., tot het snijden van verschillende draad.
Deze bank is zeer geschikt voor instrumentmakerswerken. Te bezigtigen bij
(824) E. FUHRI & CO.

BIJ E. FUHRI & CO.

Microscopen, balansen, gewoon en medicinaal gewigt, fraaije staande en hangklokjes, loopende acht dagen, verrekijkers, thermometers, tooverlantaarns, dominospellen, dobbelsteenen, schimmelspellen, étagère-voorwerpen, groen gordijnlinnen met spanhaken en katrollen, ivoren lunds potlooden, zilveren potloodhouders, enz. (765)

DOODKISTEN.

Verkrijgbaar bij
J. WALKER.
(837) *Straat Rustenburgerpad.*

CORSETS A LA MINUTE.

à *f* 15.— rec. bij
(853) E. FUHRI & CO.

Licht- en schaduwbeelden uit de binnenlanden van Java. Door gebr. *Dag en Nacht.* Tweede druk à *f* 8.— rec. verkrijgbaar bij
(840) E. FUHRI & CO.

WISSELS OP AMSTERDAM.

(518) Bij SCHIMMELPENNINCK & CO.

WISSELS OP NEDERLAND.

(554) Bij RUYL CRAMER & CO.

WISSELS OP AMSTERDAM.

(758) Bij B. J. VAN ECK & CO.

TRICTRAC BORDEN

TEVENS

SCHAAKBORDEN.

Met kokers en schijven.
(848) E. FUHRI & CO.

ONTVANGEN.

Eene factuur ÉLÉGANTE BALJAPONNEN met stroken.
UITGESLAGEN FLUWEEL LINT voor kapsels.
(863) Bij ASSCHENBERGH & CO.

BESTE ENGELSCHE

MERKINKT.

à *f* 1.— Rec. het fleschje. Bij
(818) E. FUHRI & CO.

VERKRIJGBAAR:

Indische Zak-Almanak 1858 met een los waschboekje	*f* 2.—	rec.
Almanak met dames-portret. 1858.	» 1.—	»
Almanach comique. 1858.	» 2.—	»
Almanach pour rire. 1858.	» 2.—	»

(800) E. FUHRI & CO.

KAART

Van het Tooneel van den Oorlog in Britsch-Indie.
Prijs *f* 3.— rec. bij
(849) E. FUHRI & CO.

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL TE SOERABAYA.

Dingsdag den 29sten December 1857.

Zesde Voorstelling van het abonnement, met welwillende medewerking
van het Muziek-Genootschap St. Cecilia.

DE STRAATJONGEN VAN PARIJS.

TOONEELSPEL IN TWEE BEDRIJVEN.

Entréekaartjes voor geïntroduceerd wordende vreemdelingen en besproken plaatsen zullen op den dag der voorstelling aan het Komedie-Gebouw verkrijgbaar zijn, van des morgens 8 tot 's namiddags 12 uur.
Aanvang ten ½ 8 ure precies.

Namens de directie.
De Sekretaris,
(856) VAN COEVORDEN.

SOCIETEIT CONCORDIA.

BAL en SOUPER.

Op 1 Januarij 1858.

Namens de Directie,
De Secretaris,
(829) GROLMAN.

PAS ONTVANGEN.

Een groot en fraai assortiment KANTOOR BOEKEN, met en zonder koperen beslag, bij
(865) E. FUHRI & CO.

JAVA BODE.

De Ondergeteekenden, Mede-Eigenaren van het dagblad *de Java-Bode*, hebben de eer te berigten, dat de Maatschap tot uitgifte van genoemd Blad, voor gezamenlijke rekening met den Heer W. Bruining, door opzegging van laatstgemelde, op ultimo December aanstaande ontbonden zijnde, deze onderneming voor hunne rekening op dezelfde wijze zal worden voortgezet ter drukkerij van den Eerst-Ondergeteekende, die even als vroeger met de Administratie van het blad zal blijven belast.

H. H. Inteekenaren op *de Java-Bode*, die geneigd zijn met hun abonnement voor het eerste halfjaar 1858 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Eerst-Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor *Franco* toe te zenden, opdat de Uitgevers in staat gesteld mogen worden, de oplage bij tijds te regelen.

PRIJS VOOR HET EERSTE HALFJAAR.

voor Batavia	*f* 12,50
„ Java	„ 15.—
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50
„ Nederland	„ 22,50

Batavia, H. M. VAN DORP. (774)
14 *November* 1857. VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

De Inteekening en storting voor dit Blad kan ook geschieden bij V. H. Noman Kolff & Co en G. C. T. van Dorp te Samarang en E. Fuhri & Co te Soerabaya.

SOERAT KABAR

BAHASA MELAYOE.

Brapa kalie orang minta sama kita orang kaloewarken lagie itoe soerat kabar, dari sebab itoe kita orang maoe kaloewarken lagie moelaie taoon 1858 begimana atoerannja dalem taoon njang soeda; mangka orang orang njang soeka ambil itoe soerat kabar, bolee bilang dan tarook tanda tangannja di *Batavia* sama toewan van Haren Noman & Kolff, dan di *Samarang* sama toewan van Haren Noman Kolff & Co, dan di *Soerabaya* sama
Toewan E. Fuhri & Co.

Harganja njang satenga taoon dengen di kirimken di pos. . . . . *f* 6.— rec.
di Soerabaya . . . . „ 5.— „
Manka itoe oewang harganja moesti di baijar lebee doeloe; kaloe di kirim di pos, soeratja moesti di baijar sama orang njang kirim. (791)

HOLLOWAY'S PILLEN.

Het beste geneesmiddel der Wereld voor zulke ziekten als waaraan in het bijzonder de vrouwen onderhevig zijn.

Deze PILLEN worden den ingezetenen van *Java* vooral aanbevolen, wegens derzelver doelmatigheid in de ziek- ten, die der vrouwelijke sexe eigen zijn, terwijl de welhaast volwassene maagd dezelve evenzeer behoeft als de vrouw die de laatste periode haars vrouwenlevens intreedt. Het is met ontegenzeggelijke bewijzen gestaafd dat deze PILLEN spoedig en krachtdadig werken in die ongesteldheden, waaraan het vrouwelijk geslacht bij uitsluiting blootstaat, en de beste hulp zijn in die hagchelijke tijdperken des levens die onder verkeerde behandeling zoo gevaarlijk kunnen worden.

Verkrijgbaar à Contant bij E. Fuhri & Co, te Soerabaya, tot de ondervolgende prijzen:

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— „ „ 5.—

(835)

SOERABAYA, den 21sten December 1857.

— Wij vernemen dat in den avond van den 17 dezer ongeregeldheden hebben plaats gehad aan boord van het Amerikaansche schip *Norman*, liggende hier ter reede.

De equipage van dat schip schijnt den opperstuurman, door ongesteldheid van den kapitein met het gezag aan boord bekleed, tot in de kajuit vervolgd en met wapenen bedreigd te hebben, zoodat deze door eene der kajuitspoorten in eene tanbangan is ontvlugt, en de hulp van het wachtschip is gaan inroepen, welke hem dan ook is verleend geworden door de overbrenging van vier der belhamels naar het wachtschip, en door het plaatsen eener wacht aan boord.

— Van Bankallang wordt ons onder dagteekening van den 17 dezer het volgende medegedeeld:

Heden werd op de voor weinig tijds alhier gevestigde Gouvernements lagere school examen gehouden, dat door drie leden der Sub-commissie van onderwijs op Madura en eenige inwoners dezer plaats bijgewoond werd.

De leerlingen gaven allezins voldoende blijken van goeden aanleg en gemaakte vorderingen.

Aan den heer Wilmes, onderwijzer alhier komt de ruimste lof toe, dat hij met ijver en geduld werkt aan de opvoeding der jeugd.

Bij het uitdeelen der eereprijzen sprak een der leden van de Sub-commissie van onderwijs de kinderen aan, vermaande hen tot bestendigen ijver in het leeren, en wekte den onderwijzer en de ouders op om ook verder zamen te werken aan de opvoeding en het geluk der jeugd, die aan hunne zorgen toevertrouwd is.

Naar men verneemt zal in het eerstvolgend verslag der regering over den staat en het beheer onzer overzeesche bezittingen, ook een staatkundig overzigt voorkomen over den toestand dier kolonien in de laatste 20 jaren.

— Men verneemt, dat het in dagbladen medegedeelde, alsof de staats-commissie, belast met de overweging van het ontwerp voor de landverhuizing naar en de kolonisatie in N. Indie, algemeen gunstig voor dit ontwerp gestemd zoude zijn, als voorbarig moet worden geacht: — dat de genoemde commissie het aan haar opgedragen onderzoek over deze zoo belangrijke zaak met ijver voortzet, maar dat dit onderzoek nog niet zoo ver is gevorderd, dat de leden een gevestigd gevoelen over deze aangelegenheid hebben kunnen aannemen.

(*De Indiër.*)

Bij het ter perse leggen dezes ontvangen wij de *Java Courant* van den 16den December ll. No. 100 uit welks *officieel gedeelte* wij de volgende benoemingen mededeelen:

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, uit de betrekking van lid van het bestuur van het protestantsch weesen armhuis te Samarang, N. D. van Slijpe, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de eerste kommies bij de direktie van financien F. Vreede.

Tot lid van het bestuur van het protestantsch wees- en armhuis te Samarang, mr. F. L. Anthing, president van den raad van justitie aldaar.

Tot substituut-officier van justitie bij den raad van justitie te Samarang, de griffier bij de regtbank van omgang in de derde afdeeling op Java mr. A. R. Blom.

BIJ DE DIREKTIE VAN FINANCIEN.

Tot eersten kommies, de buitengewone eerste kommies bij die direktie C. C. Tromp.

Tot buitengewoneneersten kommies D. H. Th. van Teijlingen, laatstelijk eerste kommies bij de direktie der middelen en domeinen.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Cultures bij de Indigo-Cultuur op Java.

ZIJN OVERGEPLAATST:

Uit de residentie Pecalongan naar de residentie Madioen, de adsistent der 1ste klasse F. Jullens.

Uit de residentie Kadoe naar de residentie Pecalongan, de opziener der 1ste klasse J. H. Abels.

VERLEEND:

Een 2jarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 2den commies bij de algemeene rekenkamer J. Trip.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een 2jarig verlof naar Nederland aan den ridmeester van het regiment Oost-Indische cavallerie L. A. Abbink, en aan den kapitein der infanterie C. H. O. Terschouw.

BRITSCH INDIE.

De *Bombay Gazette* meldt het volgende.

Gisteren avond werden hier twee verraderlijke sepoijs van voor den mond van het kanon weggeschoten. — Zij werden door den krijgsraad veroordeeld, en de stukken naar Poona opgezonden, ten einde door den opperbevelhebber te worden bekrachtigd. Dit laatste was echter louter beleefdheid, want Act. No. 8 van 1857 magtigt de garnizoens-commandant tot bekrachtiging en ten uitvoerlegging van het vonnis van den krijgsraad.

Tegen half vijf was de esplanade tusschen het fort en de marine-werf vol met menschen, waaronder een groot aantal europesche heeren, bij wie de lust om iets nieuws te zien grooter was dan de afschrik voor het akelige van het verwachtte tooneel. Een bataillon van het 95° regiment, de matrozen der marine, met geweer en bajonet gewapend, en eene batterij van de Koninklijke artillerie zetten het terrein af aan ééne zijde; aan de andere zijde stonden het bataillon mariniers en het 10° en 11° bataillon van de inlandsche infanterie.

De gevangenen stonden, onder bedekking van de mannen van het 95°, in het front van de linie, met opgeheven hoofd, en naar allen schijn zoo koelbloedig als iemand onder zulke omstandigheden zijn kan. De Havildar was een lang, gezet, schoongebouwd man, met zware bakkebaarden; de andere sepoij een jong mensch van gemiddelde lengte met een onbeduidend gezigt. — Dikwijls wierp hij een lange blik op zijn regiment, het 10°; of dit was in hoop van ontzet dan wel alleen instinctmatig, is moeijelijk te beslissen.

Nadat alle voorbereidselen waren gemaakt, werden de gevangenen van hunne militaire kleeding en onderscheidingsteekenen ontdaan, naar de stukken gebragt, en ruggelings voor den mond van het kanon gebonden, door touwen die van de armen en beenen aan de wielen werden vastgemaakt. — Hierop werd hen, hunne beschuldiging en vonnis voorgelezen. — Zij stonden regt als op eene parade, vooral de Havildar. — Nu trok zich de menigte terug, zoodat alleen de kanonniers bij de stukken bleven, en op het woord: Vuur! — hoorde men één enkele knal en zag men eene wolk van rook, waaruit verminkte en afgescheurde ledematen, sommigen tot op grooten afstand, werden weggeworpen. — Het was een akelig gezigt voor en rond de beide kanonnen, waarbij al dadelijk eenige europeanen, het is ons leed dat wij er dit moeten bijvoegen, ongevoeliglijk hunne wreede geestigheden aan den man bragten. — De troepen marcheerden af, de toeschouwers verspreidden zich links en regts, en ...... alles was voorbij.

Het tooneel dat vertoond was, was een van de meest indrukwekkende die men zich denken kan, en het is te hopen dat het eenen blijvenden indruk gemaakt hebbe op de kameraden van de ongelukkigen die er de hoofdrol in vervulden.

— Van Peshawur wordt medegedeeld, dat een dezer dagen het 51e regiment inlandsche infanterie werd gecommandeerd in open kamp, ten einde hunne kazerne in te ruimen voor de nieuw aangeworven Seikh's." Toen de inlandsche soldaten in de kazerne teruggingen om hunne bagage te halen, vielen zij de Seikh's aan, die reeds in de kazerne waren, en trachtten hunne wapenen magtig te worden. De Seikh's stelden zich te weer, en, daar het eenigen der inlanders gelukt was hunne geweren magtig te worden, vuurden de beide regimenten dapper op elkander los. Dit viel voor vlak naast de barakken van het 27e en 28e regiment europesche troepen. — De Europeanen wilden er ook hunne pret van hebben en rukten dus op hun eigen authoriteit uit. Die van het 51e ziende dat zij het niet konden uithouden, togen naar alle zijden op de vlugt, met de Europeanen en Punjaubers op de hielen, en in nog geen twee dagen tijds was tot den laatsten man van het 51e gesneuveld: zij waren negen honderd man sterk geweest. — Wij hebben hier uitstekende mannen aan het hoofd van het bestuur; Herbert Edwards als commissaris en de brigade commandant Cotton. Deze laatster heeft zeer goed gehandeld, want het is thans geen tijd voo halve maatregelen; vooral hier waar het bergvolk dadelijk de zijde van den sterksten kiest.

Wij vinden hier het volgende argument van de *Spectator* niet misplaatst.

..... Het voornaamste punt waarin wij allen eenstemmig denken, is dat het oproer moet gedempt worden met alle middelen die ons daartoe ten dienste staan; het tweede is, dat de strafoefening zoodanig moet zijn als het meest geschikt zal worden bevonden ter voorkoming van alle weerspannigheid en insubordinatie voor den vervolge. — Sommigen onder ons gaan echter verder en stellen zich als voorstanders van een stelsel van onbeteugelde bloedige vergelding. Onnatuurlijk is het niet. — Een elk die de berigten leest van de verraderlijke handelwijze der insurgenten, van de naamlooze wreedheden waarvan vrouwen en kinderen de slagtoffers zijn, moet toestemmen dat het niet meer dan natuurlijk is dat het eerst opwellend gevoel, bij hen die dierbare betrekkingen in Indië hebben, een gevoel van wraakzucht zij; en elk engelschman zal het begrijpen wat hij gevoelde die ons schreef dat de oorlog ter herwinning van Bengalen in den volsten zin des woords een verdelgings oorlog *moest* zijn.

Wij willen niet vragen of dit waarlijk eene noodzakelijkheid zij; doch bepalen ons tot de vraag of het staatkundig, ja, of het mogelijk zou zijn.

Wie of wat moeten wij verdelgen? Zijn het de inwoners van Bengalen? Het zou voorzeker niet in ons belang zijn de betalers van de landrente weg te vagen, het land te ontvolken en eene woestenij te maken van het bloeijende rijk dat wij in Indië bezitten. . . . .

Zijn het de inwoners van Delhi, welke plaats gezegd wordt in asch te moeten worden verkeerd, de plek met zout bezaaid, en deszelfs naam weggevaagd van de kaart? Zeker niet. Eerstens ligt het niet in de magt van eenig engelschman ter wereld om de naam van Delhi van de kaart weg te vagen. — Wyld zelfs zou dat niet kunnen; want de aardrijkskundige zal altijd weten waar de groote stad Delhi lag. — Wij allen zien zeer goed in dat de tegenwoordige staat van zaken het onvermijdelijk gevolg is van eene reeks van oorzaken, gedurende een lang tijdsverloop opgezameld, en houden wij ons overtuigd, dat dezelfde man die zich zoo onbesuisd wraakzuchtig toonde, een van de laatsten zou zijn om te willen dat de herinnering aan den naam van Delhi bij het nageslacht zou ineensmelten met de overlevering van een engelsch vandalisme, dat de gedenkstukken der Indische kunst en geschiedenis vernielde en zout zaaide op den grond die doorweekt was met het bloed van land- en bondgenooten, en waar onze Indische vrienden, die onmagtig waren de opstandelingen tegen te houden, met hun vermogen en met hun leven hunne trouw bezegelden.

Wij moeten, volgens onzen correspondent, ons op de insurgenten zoodanig wreken, dat het verhaal er van tot in de verste toekomst den mensch doe sidderen en verbleeken.

Wie onzer kan zulk eenen angst op de toekomende geslachten werpen.

Reeds te veel heeft men in Indie in het wild geschermd; ..... eerst dwaze toegevendheid voor allen, vriend of vijand; en nu dood en verderf voor allen, vijand of vriend. — Zelfs al zoude het staatkundig zijn, dan nog is het onmogelijk om zoo te handelen met honderd duizenden van menschen. — En wanneer wij zoo den geest des Christendoms in toepassing brengen, nadat wij jaren achtereen alle pogingen hebben in het werk gesteld om hen over te halen tot die leer, die in liefde en genade boven alle andere uitmunt, hoe kunnen wij dan ooit weder aanspraak maken op eenig zedelijk overwigt?

Hen te toonen hoe weinig wij onderscheid weten te maken tusschen vriend en vijand, zou tegen alle staatkunde indruisschen. — Het tegendeel moet het geval worden, en ons hoofddoel bij de herwinning van Bengalen moet zijn, den vijand te doen gevoelen, hoe onweêrstaanbaar onze magt is, terwijl den vriend moet bewezen worden hoe beveiligend een schild onze vriendschap is. — Om dit doel te bereiken moet de inlander zien, dat weerspannigheid tegen ons hunne vernietiging ten gevolge heeft, en dat de vergelding geëvenredigd is aan de misdaad.

Laat, als het noodig is, de zwaarst denkbare straf hen treffen, die de aanleggers zijn van het verraad en het oproer, maar laat er genade zijn voor den minder schuldigen en dat de onschuldige onder onze bescherming volkomene vergoeding vinde voor geledene verliezen en nadeelen.

DE KOKOS EILANDEN.

Vervolg.

In de nabijheid van gemeld etablissement vindt men onderscheidene andere kleine, van klapperboomen opgerigte huisjes of hutjes; het eene dient voor eene smederij, het andere voor eene werkplaats voor de timmerlieden, en in een derde vindt men eene zeer goede draaibank. Ook heb ik daar gezien eene oliepers, echter te klein om van eenig nut te kunnen zijn. Ook bezit de heer Ross eene goede zeilsloep, een platboomd vaartuig, om de schepen van water te voorzien, een vlerkschuitje om te visschen, en eene opgebooide barkas, tot een schoener vervaardigd, groot 25 tonnen, om in tijd van nood rijst van Java te halen. Dan, zoo als ik zijdelings onderrigt ben geworden, schijnt de heer Ross bevreesd te zijn, dit vaartuig te zenden, en wel omdat hij niet ongegrond veronderstelt, dat men een zoodanig vaartuig, van geene papieren voorzien, verbeurd zonde verklaren.

Op dit eiland vindt men eene menigte van klapperboomen, Kaijoe-ampel en Kaijoe-pandenas. De heer Boss heeft zich eene onbegrijpelijke moeite gegeven, om met het weinige volk, dat hij heeft, den grond te verbeteren. Daartoe heeft hij klapperboomen-bladeren verzameld en verbrand, vermengd met zand, en hiermede heeft hij eene soort van moestuin aangelegd, waarin men vindt djagong, pompoenen, watermeloenen, bananen, die er zeer goed voortkomen, erwten, kool, aardappelen, bieten, rapen of knollen, pieterselie, tabak, eenige vruchten, als chinasappelen, manga, ananassen, papaje, granaat-appelen of delima, koudoe, moerbezien, suikerriet, vijgen, en een djarakboom. Echter komen deze laatsten niet zeer welig voort; de oorzaak hiervan schrijft men toe aan den te droogen grond, en aan de stijve Z. O. winden, die aldaar waaijen. Men vindt dáár eene vrucht, onder de Inlanders genaamd kalade; van deze maakte men Arrow-root, doch zoo weinig, dat het niet noemenswaardig is.

Op dit eiland vindt men twee waterwellen, het eenige goede drinkwater; en hieruit zoude men wel 20 schepen kunnen voorzien; dit gaat echter met moeite gepaard omdat Nieuw-Selma omtrent 1¾ Holl. mijl verwijderd is van de plaats, waar de schepen geankerd liggen.

West- of Hare-Eiland, het grootste van alle deze eilanden, beslaat een uitgestrektheid van omtrent 1¼ Holl. mijl lengte, en ⅛ het breedste gedeelte; het is geheel bewassen met klapperboomen, en hier en daar met Kaijoe-ampel-boomen beplant. Aan de noordzijde vindt men eene waterwel; doch het komt mij voor niet zoo goed te zijn, als dat, hetwelk op Nieuw-Selma gevonden wordt. Vroeger is dit eiland door eenige menschen van den heer Hare bewoond geweest, die met de verhuizing van daar eenige varkens en kippen hebben achtergelaten, welke dáár zeer zijn vermenigvuldigd, en, ofschoon met veel moeite, te verkrijgen zijn.

De zes overige eilanden zijn van zoo weinig belang, dat zij in geene aanmerking kunnen komen. Zij zijn allen digt bewassen met klapperboomen, en liggen aan den zeekant hooger dan in de baai; en ik heb opgemerkt, dat de kokosboomen, die aan strand staan, betere en grootere

vruchten dragen, dan die op het midden van het eiland gevonden worden. Welligt dat door de zware brandingen deze boomen meer vocht tot zich trekken. Sommige dezer eilanden zijn bij hoog water slechts twee voeten boven de oppervlakte der zee gelegen; de grond, welke één voet zandgrond is, ligt op eenen koraalbodem.

Van de hier aanwezige Europeanen en Inlanders heb ik vernomen, dat men de jaarlijksche opbrengst van de Kokos-Eilanden in kokosnoten berekent, als:

Noord of Horsburgh.	40,000.
Direction.	15,000.
Alison.	13,000.
Ross.	25,000.
Stewards-Groupe.	7,000.
Armstrong.	15,000.
Fairbridge.	10,000.
Two-Tree.	6,000.
Schott.	100,000.
West-Eiland en de daarbij gelegen Eilandjes.	200,000,

zoodat deze Eilanden 421,000 kokosnoten jaarlijks zonden kunnen voortbrengen (*). Het is mij voorgekomen, dat, indien men den grond zuiverde, en de boomen, die te digt op elkander staan, dunde, daardoor allerwaarschijnlijkst de vrucht grooter en spoediger rijp zoude worden, deze eilanden een derde meer zouden kunnen opleveren, en mitsdien jaarlijks opbrengen 561,333 klappers; en gesteld eens, dat men 15 klappers noodig had voor ééne flesch olie, zoo zoude dit eene jaarlijksche opbrengst van 27,422 flesschen of bijna 1,200 takkers zijn, en dit is dan ook het eenige produkt hetwelk men van dáár zoude kunnen uitvoeren.

Men vindt hier overvloed van visch; de meesten, die hier gevangen worden, zijn onder de Inlanders genaamd Ikan bandong, Ikan idjoe, Ikan batoe, Ikan blanag, Ikan krappoe, Ikan kakap-perak, Ikan kakatoewa en Ikan krapoe konbong, die allen zeer smakelijk zijn. Ook heeft men aldaar haaijen, waarvan men soms traan kookt. Zee-schildpadden worden in de baai in overvloed gevonden, en de meesten in de nabijheid van het West- of Hare-Eiland, alwáár men dezelve met troepen van 20 of 25 ziet zwemmen; hunne zwaarte is van 50 tot 300 ponden. Ook zijn er op deze eilanden eene menigte van zeer groote landkrabben, en ook kreeften! doch deze laatsten zijn niet zoo menigvuldig. Oesters en mosselen vindt men hier ook doch deze zijn zeer schaars en niet goed. De visch wordt hier met de lijn en den hoek, en ook wel door den heer Ross met schakelnetten gevangen.

Tripang vindt men in deze baai, en wordt onder de Inlanders genoemd Tripang itam, Tripang-claboe en Tripang-oemoe. die echter in geene groote hoeveelheid gevonden wordt, en volgens de berigten zeer goed is. De heer Ross heeft eenige picols naar Batavia gezonden, die aldaar verkocht zijn voor *f* 50 de pikol of 125 pond.

Men vindt hier duiven, kippen, eendvogels, kalkoenen, varkens, schapen, geiten, welke allen goed voorttelen, deze worden met turksche tarwe, en jonge klapperbladeren gevoed. Koebeesten heb ik hier niet gezien, en ik geloof dat het moeijelijk zal zijn, die beesten aan te telen, omdat men er geen goed voeder voor vinden kan.

Huisdieren, als honden en katten, vindt men hier ook; doch deze beesten zien er niet zeer voordeelig uit.

De hoegrootheid der bevolking op het etablissement van den heer Hare, en welke op onderscheidene eilanden, als: Noord of Horsburgh, Direction, Rice, en Ross verspreid zijn, bestaat, buiten den heer Hare, benevens eenen opziener genaamd Ogelvy, en nog twee andere heeren en drie engelsche matrozen, welke met het eerste schip naar Engeland zullen terugkeeren, uit 36 mannen, 25 vrouwen en 37 kinderen, meest Javanen, Maleijers, Madagaskars, Banjoeresen, Balinezen, en Boeginezen.

De voornaamste bezigheid dezer eilanders bestaat voor de mannen in het kappen van hout, het aanplanten van turksche tarwe, het aanmaken van touwwerk van de kokosschil, en het bouwen van hutjes, terwijl de vrouwen zich onledig houden met het aanmaken van olie, het zoeken van klappernoten, en het koken van zout.

De heeren Hare en Ross houden geene kommunicatie anders dan met een paar kooplieden te Batavia, die hen van tijd tot tijd van het noodige voorzien.

Geschut noch versterkingen heb ik op geen der eilanden gezien.

Nadat ik mij eenige dagen bezig had gehouden, om de eilanden in oogenschouw te nemen, bezocht ik den heer Hare, die mij buitengemeen vriendelijk ontving. Ik maakte hiervan gebruik, om op eene omzigtige wijze over de aangelegenheden der Kokos-eilanden, en over de handelsbelangen te spreken; tot welk einde ik hem vroeg, of hij ook eenige kennis van zijn etablissement aan het Engelsche gouvernement, consuls of particuliere handelhuizen had gegeven, en of hij uit hoofde van de nabijheid der Ned. O. I. bezittingen ook wenschen zoude, van dat gouvernement eenige protectie te erlangen, zonder echter tot eenige belangen te komen, en eindelijk, dat ik te Batavia zijnde onderrigt was geworden, dat aldáár eene Engelsche oorlogskorvet was geweest.

Zeer minzaam antwoordde mij de heer Hare, dat het hem leed deed, niet in de mogelijkheid te zijn, mij eenige bijzonderheden der aangelegenheden van de Kokos-eilanden te kunnen mededeelen, daar het hem voorkwam, dat ik, mij hier bevindende, deze eilanden zelf kon opnemen; dat hij nimmer handel had gedreven, en bij gevolg aan niemand van zijn verblijf op de Kokos-eilanden kennis had gegeven, als aan zijnen broeder te London, en eenen vriend te Batavia; dat zijn voornemen niets anders is geweest, dan alleen om voor zijne menschen eene plaats te zoeken, waar hij verzekerd was dat niemand eenige heerschappij over hen zouden kunnen uitoefenen, en dat zich tot dat einde geene betere gelegenheid aangeboden had dan de Kokos- of Keeling-eilanden, te meer het hem bekend was, dat die eilanden niet in de limiten van de Nederlandsch-Indische bezittingen behoorden; dat hij evenwel van oordeel was, uithoofde dat deze eilanden in de nabijheid der Nederlandsche bezittingen zijn gelegen, dat dat gouvernement de meest natuurlijke aanspraak op dezelve zoude kunnen maken, en dat, wanneer de Nederl. regering aldaar de vlag plaatste, zulks hem aangenaam zoude zijn, maar dat hij als Engelsch onderdaan hiertoe nimmer eenige pogingen bij het Nederlandsch gouvernement zoude aangewend hebben, en van dat gouvernement geene protectie verlangde; dat hij breedvoeriger aan de Ned. Ind. regering had geschreven omtrent het politiek van deze eilanden, en dus niet geloofde, dat hij hierover verder behoefde uit te weiden; dat hij, tijdens zijn verblijf aan de Kaap de Goede Hoop, door bemiddeling van den Engelschen minister, den heer Canning te Londen bij den Engelschen ambassadeur te 's Gravenhage. in de zaak van Java opheldering had verzocht, maar dat men daarmede nog geen begin had kunnen maken, uithoofde het Engelsche gouvernement eenige zaken tusschen hem en het Bengaalsch gouvernement eerste wilde afgedaan hebben; dat hij echter onderrigt wes geworden, dat de voormalige Gouverneur Generaal Baron van der Capellen openlijk verklaard had, dat de zaak, hem te laste gelegd uit een misverstand was voortgesproten, en het hem hoogst aangenaam zoude zijn, indien het Nederlandsch gouvernement hem vergunde, naar Java te komen, en wel om zich in het Rembangsche, waar hij nog een landgoed heeft, te kunnen vestigen; dat er op de Kokos-eilanden nimmer eenig oorlogschip was geweest, maar dat hij, eenigen tijd geleden, (denkelijk met de schoener *Molakko*), tijding van Batavia had ontvangen, dat de Engelsche oorlogskorvet *Pandora* de Kokos-eilanden zoude komen bezoeken. Echter was de heer Hare van gevoelen, dat de Engelsche admiraal te Madras er niet toe zoude overgaan, voor en aleer hij daartoe door een Engelsch onderdaan was verzocht geworden.

Bij mijne aankomst waren er geene schepen of vaartuigen aanwezig; doch den 7den November jl. kwam van Bourbon terug het schip *Johanna Maria Wilhelmina*, met den heer John Ross. Dit vaartuig had, op zijne, reis van het eiland Bourbon, Mauritius moeten aandoen, omdat hij op eerstgemelde plaats geen genoegzamen ballast konde krijgen. Van laatstgemelde plaats had de heer Ross voor zijnen tuin op Nieuw-Selma eenige aarde, en voor zijn huis eenige balken medegebragt, als mede twee koebeesten en een stier, om te zien, of hij die met djagong en jonge klapperbladeren zoude kunnen behouden en voortteelen.

Ik werd door de terugkomst van den heer John Ross in de gelegenheid gesteld, om van hem, als zijnde meer bekend met de Kokos-eilanden dan de heer Hare, eenige meer belangrijke informatien in te winnen. Tot dat einde begaf ik mij naar Nieuw-Selma, alwaar ik vriendelijk door den heer Ross werd onthaald.

Alzoo sprekende over zijnen gedanen togt naar Bourbon, vroeg ik hem, of hij mij ook eenige bijzonderheden omtrent de Kokos-eilanden eilanden konde mededeelen, en indien het Nederlandsch gouvernement eens besloot, deze eilanden in bezit te nemen, of hij dan zich weder zoude verwijderen.

De heer Ross konde mij even min iets bijzonders ten aanzien der Kokos-eilanden mededeelen als de heer Hare, als alleen, dat dezelve niets dan kokosnoten voortbragten, en dat de jaarlijksche opbrengst nu zoude zijn, indien men menschen genoeg had om olie te persen, 40 tonnen (*) olie; doch bijaldien de grond gezuiverd en de boomen gedund werden, dat dan de opbrengst op 60 tonnen (*) olie 's jaars konde geschat worden; dat hij van gevoelen was dit voor een landeigenaar een genoegzaam bestaan zoude opleveren, maar voor het Gouvernement een lastpost zoude zijn; dat hij alle mogelijke moeiten had aangewend, om rijst te planten, doch dat, daar de grond geene genoegzame bestanddeelen in zich bevat, hij daarin niet is geslaagd. Hij veronderstelt echter, dat men de bergrijst (*) met gunstiger uitslag zoude kunnen aankweeken, (ofschoon hij dit nog niet gedaan had,) doordien dezelve zoo veel vocht niet vereischte; dat hij niets anders verlangde als dat het Nederlandsche gouvernement zich hier vestigde, daarbij voegende liever onder het Nederlandsche dan onder het Engelsche bestuur te staan, en het zijn voornemen was, om met zijnen broeder naar Java te komen, om zelfs met het Nederlandsch-Indische gouvernement te spreken, maar door ongesteldheid van zijne vrouw ongaarne zijne familie wilde verlaten.

Hij gaf mij ook te kennen, wat de eerte aanleiding had gegeven, dat hij zich op de Kokos-eilanden had gevestigd.

Met het schip *Borneo* uit Engeland naar de kust van Sumatra gezeild zijnde, om eene lading peper in te nemen, bemerkte hij op de terugreis, dat het schip te rank was, om de reis voort te zetten, en besloot om de Kokos-eilanden aan te doen, ten einde te beproeven, of hij aldaar meer ballast zoude kunnen vinden. Bij die gelegenheid bezocht hij alle de eilanden, en kwam toen reeds op het denkbeeld, om zich met zijne familie aldaar ter woon te begeven, omdat hij veronderstelde, dáár beterkoop te kunnen leven, dan in Engeland, alwaar hij door de menigvuldige belastingen, en door de weinige verdiensten niet langer op zoodanigen voet konde voortleven, als hij zijne huishouding had ingesteld. Hij gaf van zijn voornemen kennis aan zijne reeders te London, en dat hij aldaar peper zoude verzamelen, omdat de schepen van gemeld huis beter op de Kokos eilanden en met minder gevaar de lading zouden kunnen innemen; dan wel op de kust van Sumatra.

Eenige dagen voor zijn vertrek uit Engeland vernam de heer Ross, dat de heer Hare zich op de Kokos eilanden had nedergezet, en dat hij alleen iemand verlangde, om het beheer van zijne menschen over te nemen, en daarna naar Europa wenschte terug te keeren.

De reeders verzochten hiertoe den heer Ross, als zijnde met Hare het beste bekend.

De heer Ross, met het schip de *Borneo* van Java met dit oogmerk op de Kokos eilanden terugkomende, maakte den heer Hare bekend met zijne komst en dat hij met het schip *Borneo* naar Engeland, ingevolge zijnen wensch, konde terugkeeren; doch de heer Hare van eenen wispelturigen aard zijnde, kon tot geen besluit komen.

De heer Ross, die zich vroeger met het denkbeeld om zich hier te vestigen, onledig had gehouden, bedankte den heer Hare voor zijn schip, en vestigde zich met de zijnen, eerst op het Schott-Eiland. Deze menschen, die nu zoodanig op elkander verbitterd zijn, zien elkander nimmer, en zelfs vindt dit plaats met hunne wederzijdsche volgelingen. Deze vijandschap is zeer toegenomen, nadat de heer Ross eene scheiding tusschen deze eilanden heeft gemaakt, en eenige, als Goat, Twopool-, Schott-, East-Keeling-en Grave-of Demming-Eilanden zich heeft toegeëigend en de overigen aan den heer Hare heeft afgestaan, die dit zeer euvel heeft opgenomen, omdat hij vermeent, meer aanspraak op die eilanden te hebben. dan de heer Ross, en wel omdat hij 9 maanden vroeger zich op deze eilanden had nedergezet.

Dat de heeren Hare en Ross zich met oogmerk om te handelen op de Kokos eilanden hebben nedergezet, is onbetwistbaar waar; en dit ontkent de heer Ross ook niet, en daartoe had de heer Hare een Engelschman van de Kaap de Goede Hoop als zijn boekhouder, en een ander uit Engeland als super-carga laten overkomen, om op een van zijne schepen op de kust van Sumatra te handelen, doch beide deze heeren zijn, zedert eenige maanden, met onaangenaamheden van den heer Hare gescheiden, en met het schip de *Johanna Maria Wilhelmina* naar Padang vertrokken.

Het is mij voorgekomen, dat na het voorgevallene tusschen de heeren Hare en Ross, beide bevreesd zijn om uts te doen, en daardoor hunne plannen geheel vernietigd zijn. Was dat het geval niet geweest, dan hadden zij in onzen handel met de kust van Sumatra zeer zeker het Nederlandsch gouvernement veel benadeeld.

Ik vertrouw, dat het hierin omschrevene genoegzaam zal zijn om te kunnen beoordeelen, in hoe verre het raadzaam zal geoordeeld worden, deze eilanden in bezit te nemen.

— Tot dus verre het rapport, dat een van de uitvoerigste is dat ons tot nog toe in handen kwam. — Men moet erkennen dat de narigten door de Heeren Hare en Roos gegeven, vooral die van den eerst genoemde, weinig het kenmerk dragen van bereidwilliglijk te zijn medege deeld. Integendeel schijnen beide die heeren zich in hunne afzondering en onafhankelijkheid, van hoeveel ontberingen die dan ook verzeld gingen, te gelukkig te hebben gevoeld, dan dat zij den wensch zouden koesteren om hunnen toestand te verbeteren, door zich in meer dadelijke gemeenschap met Java te stellen. — Het is dus wel te veronderstellen dat de Kokos eilanden meer waard zijn dan die heeren het hebben willen doen voorkomen, en indien de schrijver van het hier gedeeltelijk teruggegeven rapport een deskundige ware geweest, zou hij de productie van noten gemakkelijk, approximatif hebben kunnen berekenen, en daardoor meer zeker geweest zijn van de waarde zijner opname, dan nu hij alleen afging op de narigten van hen die natuurlijk niet gaarne eenige Gouvernements Autoriteit zich zouden zien vestigen op die eilanden, waar zij niets anders waren komen zoeken dan vrijheid van alle autoriteit, hooger dan die van hun eigen wil.

Om tot eene juiste schatting te geraken omtrent de meerdere of mindere waarde van die eilanden zoude men juistere opgaven moeten hebben, dan wij gelooven dat tot heden in druk zijn gegeven. — Het is dus voor als nog moeijelijk om een nauwkeurig oordeel te vellen omtrent het nut, dat die eilanden zouden kunnen aanbrengen aan het Gouvernement waaronder zij zouden behooren; hoewel het ons voorkomt dat, indien het Nederlandsch Indisch Gouvernement aan die passage eene plaats noodig heeft, voor welk doel dan ook, het Prinsen-eiland niet minder goed gelegen is, en zeker niet minder vruchtbaar.— Is het waar dat het Engelsch Indisch bestuur of eenige ondernemer op die hoogte een steenkolen-depot moet oprigten voor de stoomboot-vaart. tusschen Australie en Brisch-Indie, dan zijn die eilanden daartoe uitnemend gelegen. In hoeverre het echter politiek zij om eenen twistappel te maken van kleinigheden, daaromtrent zullen wij het oordeel overlaten aan de groote politici onzer eeuw.

De staat waarin die eilanden zich thans nog bevinden, nadat dezelve reeds meer dan dertig jaren zijn bewoond, is een voldoend bewijs hoe weinig er van te maken is, of hoe weinig men het de moeite heeft waardig geächt om er wat van te maken. In 1842 deed kapt. Duintjes van het schip *de Dankbaarheid*, de kokos-eilanden aan, wegens avarij. — De oude Heer Ross was toen iemand van omstreeks zestig jarigen ouderdom en werdt door genoemden kapitein beschreven als een man van een eerwaardig voorkomen, die, niettegenstaande zijnen voor Indië reeds hoogen ouderdom, zeer scherpzinnig en diepdenkend was en zich grootendeels met lezen bezig hield. — De familie van den Heer Ross scheen sedert 1829 nog geen harer leden te hebben verloren, en van zijne zonen werd met veel ophef gesproken, als flinke ondernemende menschen. In 1846 werden de Kokos-eilanden bezocht door Sir Belchor die in het denkbeeld schijnt geweest te zijn, dat hij daar eene bloeijende kolonie zoude vinden; ten minste verwonderde hij zich ten hoogsten dat alles zich nog bevond in denzelfden staat zoo als het in 1829 werd beschreven en spreekt van het huis als eene buitengewoon donkere en sombere woning, die er uitzag als ware dezelve in der haast uit de aangespoelde stukken van een verongelukt schip zamengesteld.

(*) Op Java zoude eene klappertuin van 100 bouw, dat is, eene plek gronds van 2400 rijnl. voeten lang en 3300 rijnl. voeten breed voldoende zijn om zulk een aantal noten te produceren. De boomen op de Kokos eilanden moeten dus zeer slecht dragen.

(*) 1200 picols.

(*) Nog geen 2000 picols.

(*) Padi gogo.

Een van de gehuwde zoons van den Heer Ross verdronk in 1843 of 44 en, de oude heer thans eenige jaren geleden ook gestorven zijnde, is de volkplanting thans onder het beheer van den oudsten zoon. *De Redactie.*

CORRESPONDENTIE.

Wij hebben op ons artikel, geplaatst in het vorige nummer van *den Oostpost*, en waarin wij spraken van iemand, die bij gelegaliseerde acte van twee Javanen TWEE percent renten per dag bedongen had, een schrijven van dien persoon ontvangen, waarin hij beweert, dat dit voor hem onteerend artikel strijdig tegen de waarheid is; tot staving van welke bewering hij ons eenige stukkee ter inzage toezendt. Bij de inzage dezer stukken is het ons gebleken dat ons berigt volkomen met de waarheid overeenstemt, doch deed het ons tevens genoegen daaruit te vernemen, dat S. M. P .... dien verhoogden interest aan de betrokkene Javanen geschonken heeft.

De polemiek dwaalt in het *Sour. N. en A. Blad.* nog steeds op eene zoo ongelukkige wijze om, dat men bijna moet veronderstellen dat zij zich daar nog niet op hare plaats voelt. Dan eens verdwaalt zij in het *Officieel gedeelte*, dan weder moet men haar tusschen *scheepsberigten* en *aankondigingen van geboorten* of *vendutien* zoeken. Zij schijnt ons blad voortdurend de eer aan te doen van het als mikpunt te kiezen, niettegenstaande wij bij eene vroegere gelegenheid, in eene *Proeve van een Nederduitsch zaakwoordenboek* hebben te kennen gegeven, hoe wij over *zoodanige* polemiek dachten, en niettegenstaande er tusschen de Redactie van genoemd blad en den vertaler onzer Engelsch-Indische nieuwspapieren zulk eene innige overeenstemming schijnt te bestaan dat het meermalen (onder anderen in N°. 100 van dat blad) is gebeurd, dat wij onze rubriek Britsch-Indie, twee dagen na de plaatsing niet alleen woordelijk, maar letterlijk hebben terug gevonden; zijnde wij volkomen overtuigd dat onze vertaler geen misbruik van de door hem vervaardigde handschiften heeft gemaakt.

Voor dit maal zullen wij de Redactie van het *Soer. N. en A. blad* met haar oordeel over het in ons vorig Nummer voorkomende hoofdartikel overwijzen tot de bepalingen van Art. 28 van *het Reglement op de drukwerken* en van Art. 284 van het *Reglement op de strafvordering voor de Raden van Justitie op Java en het Hoog Geregtshof van Nederlandsch Indie*, daarbij opmerkende dat hetgene, waartoe bij de wet vrijheid wordt verleend nimmer *voorbarig* en *ongepast* kan genoemd worden, zonder de wet zelve te gispen; tot hare geruststelling daar bij voegende dat haar beschermeling geen gevaar loopt van door onse beoordeeling benadeeld te worden in zijn regt, vermits het Hoog geregtshof, volgens de wet geen acht kan slaan op andere bewijsmiddelen dan die welke voor den eersten Regter zijn voorgebragt, en het in ieder geval eene beleediging is voor den hoogeren Regter, indien men veronderstelt dat de openbare meening eenigen invloed kan uitoefenen op zijn oordeel.

De *beschroomdheid* der Redactie van meergenoemd blad, welke zij voor den vervolge bij de behandeling van zaken van openbaar belang heeft toegezegd, schijnt eerst in werking te zullen worden gebragt, wanneer het *blad* in eene *Courant* zal zijn herschapen. Het door ons besprokene artikel draagt eerder de blijken van *verregaande* maar tevens *onhandige waanwijsheid*, en gelooven wij dat de meeste lezers beter zullen gediend zijn met zuivere Hollandsche uitdrukkingen, dan met grieksche en latijnsche benamingen, waarvan de Redactie, zoo als wij haar kennen, waarschijnlijk zelve de ware zin niet begrijpt.

De Redactie.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
December	16	Nederl. Ind.	Sie Brekat.	Sech Abdulla.	Pontianak.
„	17	„ „	Stoomschip Makasser.	F. H. Schmidt.	Batavia.
„	—	„ „	Fatlal Karim.	Said Sech bin Mohamat Assegaf.	„
„	18	Fransch	Guillaume Teell.	L. J. Langlois.	„
„	—	Nederlandsch	Aldebaran.	B. G. Meijboom.	Pasoeroean.
„	—	„	Osiris.	W. H. Cramer.	Batavia.
„	—	Nederl. Ind.	Salma.	Said Alie bin Aloel Alhabassij.	„
„	—	„ „	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.
„	—	„ „	Maijmoon.	Said Abdulla bin Kassim.	Cheribon.
„	19	„ „	Fathool Moebarak.	Said Sech bin Hoesin Assegaf.	Samarang.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar*
December	16	Nederl. Ind.	Bella.	Ngaidin.	Pasoeroean.
„	17	Nederlandsch	Ernst Willem.	J. C. Kruijmel.	Tjilatjap via Sumanap.
„	18	„	West Kapelle.	A. B. Crucq.	Nederland via Bezoekie

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsch	Generaal de Steurs.	F. Fokkens.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
Zweedsch	Victor.	H. A. Prehn.	Zweden.	„ „ „ „
„	Carlsbad.	Fahreus.	„	„ „ „ „
„	Willem de Clercq.	P. Ouwehand.	„	„ „ „ „
Engelsch	Agincourt.	Pashley.	China.	„ „ „ „
„	Prinses Amalia.	v. Rhijn van Alkemade.	Nederland.	„ „ „ „
Amerik.	Norman.	S. Swett.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsch	Louise Maria.	Tjebbes.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Stad Leijden.	Van der Worm.	„	„ „ „
„	Poulina.	Post.	„	„ „ „
Hanoversch	Amicia.	Arinds.	Falmoerth.	Mathieu & Co.
Nederlandsch	Johanna Maria.	Overgaauw.	Nederland.	Ruyl Cramer & Co.
Amerik.	Yankee Ranjer.	H. Stohmann.	„	„ „ „ „
Nederlandsch	Gezina.	P. Burggraaff.	„	„ „ „ „
„	Pieter Schoenmaker.	Van Varelen.	„	„ „ „ „
„	Osiris.	W. H. Cramer.	Amsterdam.	„ „ „ „
„	Honingbij.	H. A. van Marion.	Nederland.	„ „ „ „
„	Maria Elise.	M. van der Putte.	„	P. Kervel & Co.
„	Antoinette.	J. M. de Winter.	„	B. J. Van Eck & Co.
„	Koning Willem III.	Zeijlstra.	„	„ „ „ „ „
„	Henriette.	J. M. van der Veen.	„	„ „ „ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met het Nederl. Ind. stoomschip *Makasser*, de heeren Cores de Vries, Stok, Volmer en fam. van der Weijden en fam, kapitein der infanterie Eschauzier en fam., 1ste luitenant van Loenen, mevr. Duiman en fam., Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen en Madura; de schepen Yankee Ranger, Louisa Maria, Djoedool Moebarak, Maria Elisabeth Margaretha, Victor, Ammana Tulbarie, Princes Amalia, Stad Leijden, Gezina, Norman, Al Oosmanie en Osiris, het stoomschip Soerabaija, de barken Fatal Maän, Saijan Maskoor, Goansien, Generaal de Steurs, Stad Zierikzee, Fathal Kair, Baltimore, Djoedoel Karim, Drie Vrienden, Antoinette, Koning Willem III, Willem de Clercq, Bacht Masto-a, Agencourt, Pieter Schoenmaker, Maria Elise, Henriette, Johanna Maria, Abool Hair, Asultanie, Jeannette, Nieuwland, Carlsbad, Hing Goan, Fatal Karim, Guillaume Tell, Aldebaran en Salma; de brik Amisia; de schoeners Egmond, Kiem Ingsoen, Hoseeng, Moostarie, Masschoer, Fearnot, Hiatlie, Tjilatjap, Ardjoeno, Poospa en Saparoea; de kotters Riengit, Tedok en Sie Brekat.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

15 December De Nederl. bark *Twee Gebroeders*, gezagv. J. J. Swarts, van Batavia.

16 December De Nederl. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, van Soerabaya.

17 December De Nederl. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaidin, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

15 December Het Nederl. schip *Prins van Oranje*, gezagv. J. Hensing, naar Rotterdam.

18 December De Nederl. bark *Aldebaran*, gezagv. B. G. Meijboom, naar Soerabaya; de Nederl. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaidin, naar Soerabaya; de Nederl. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, naar Soerabaya.

19 December De Nederl. bark *Arij Scheffer*, gezagv. J. G. Kunst, naar Soerabaya; de Nederl. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Sumanap.

Uitvoer te Pasoeroean van den 12den tot en met den 19den December 1857.

Naar Rotterdam met het Nederl. schip *Prins van Oranje*, gezagv. J. Hensing.

6002$^{14}/_{100}$ picols gouv. suiker, 10500 picols gouvernements koffij.

Naar Soerabaya met de Nederl. bark *Aldebaran*, gezagv. B. G. Meijboom.

7876 picols partic. suiker.

Naar Soerabaya met de Nederl. bark *Arij Scheffer*, gezagv. J. G. Kunst.

5791$^{64}/_{100}$ picols partic. suiker, 8000 picols gouv. koffij.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 17den tot en met den 19den December 1857.

AANVOER.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Alosmanie*, gezagv. Said Achmat bin Alwie Segaf agent Gezagvoerder.

5 vaten wijn, Gebr. van Delden; 24 picols ijzer, Mc Millan Marten & Co; 23 kistjes geleijen, Asschenbergh & Co; 2 kisten gareus, 1 kist manufacturen, J. F. van Leeuwen & Co; 4 collies onbekend, 6580 stuks vloersteenen, 7 kisten koopmanschappen, diverse Arabieren.

Van Batavia per het stoomschip *Macassar*, gezagv. Schmidt agent W. Cores de Vries.

18 kisten opium, 10 zakken gram, 2 krandjs. wijn, 5 collies koopmanschappen, Fraser Eaton & Co; 10 hammen, 6 toilet spiegels, 2 vaten gandaria, 10 kisten better; 5 kisten likeur, Martens & Co; 6 kisten knoopen, 2 kisten orleans, J. F. van Leeuwen & Co; 3 balen laken, Karthaus en Ruyl Cramer & Co; 5 picols spijkers, B. J. van Eck & Co; 6 kisten man. sigaren, gebr. Kocken; 1 kistje koopmanschappen, A. Bouman & Co; 20 balen drills, 3 kisten diemets, 1 kist man sigaren, 1 mand vruchten, Ruyl Cramer & Co; 7 vaten brood, 9 vaatjes boter, 14 kelders genever, 6 kisten wijn, 6 vaten vleesch, W. Cores de Vries; 44 kisten opium, 15 kisten manufacturen, 25 collies koper, kantoorbehoeften en koopmanschappen, Order.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Fathul Karim*, gezagv. Said Sech bin Mohamat Asagaf, agent Gezagvoerder.

8000 stuks vloersteenen, 26 suikerpannen, diverse Arabieren.

Van Cheribon per de Ned. Ind. bark *Maijmoen*, gezagv. Said Abdul Rachman bin Kasim, agent Gezagvoerder

68$^{56}/_{100}$ picols witte dammar, 15$^{3}/_{4}$ picols benzoin en kleinigheden, Order.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Fathool Moebarak*, gezagv. Said Sech bin Hoesin Segaf, agent Gezagvoerder

126 blikken verf, 3 picols kat. garen, 1 picol koperwerk, 2 kisten lijnwaden en kleinigheden, diverse Arabieren.

UITVOER.

Naar Moluccos, Macasser en Timoor per de Ned. Ind. stoomboot *Ambon*, gezagv. Hugenholtz.

4 kisten chitzen, Mathieu & Co; 4 balen rood garen, N. H. M.; 2 kisten salemparis, 1 kist gedr. katoen, Fraser Eaton & Co; 1 kist inhd. hammen, 2 vaatjes boter, 82 kelders arak, 1 kist inhd. glaswerk etc. Nash., 1 kist saroongs, 50 vaten bier, 16 kisten geweren, J. F. van Leeuwen & Co; 3 kisten tjilees, B. J. van Eck & Co; $^{2}/_{2}$ pijpen bier, gebr. van Delden; 4 kisten salemparis, Fraser Eaton & Co; 6 kisten inhd. lijnwaden, Mathieu & Co; 2 balen ong. drills, McMillan Marten & Co; 18 coll. inhd. provisien en dranken, W. Cores de Vries; 1 kist en 1 krandj. wagentuigen, Adam & Co; 2 vaatjes boter, 1 kist holl. wijn, 1 vat haantjes bier, 6 dozijn cognac, gebr. Kocken; 65 kelders genever, 15 vaten bier, 10 kisten wijn, gebr. van Delden; 35 kisten manufacturen, glas- en aardewerk, Schimmelpenninck & Co; 20 kisten cognac, Fraser Eaton & Co; 2 vaten porcelein, 1 picol zwarte peper, gebr. van Delden; 3 kisten java eetketels, $^{20}/_{2}$ vaten meel, 1 kist inhd. hammen, 1 kist glaswerk, 10 vaten arak, 1 kist hoeden, gebr. van Delden; $^{1}/_{2}$ legger arak, Kuiper; 4 kisten jaconets, Adam & Co; 2 kisten provisien, Maschaupt, 2 kisten catonetten, J. F. van Leeuwen & Co; 90 kelders arak, Adam & Co; 10 kisten cognac, Pereira & Co; 5 kisten sla olie, 20 rotting matten, 1 kist eur. meel, 1 kist sokken en snuif, 8 bemande potten eur. groenten, 52 kelders arak, 10 kelders genever, 3 krandj. suiker, 1 kist java schoenen, Asschenbergh & Co; 3 kisten chitzen, J. F. van Leeuwen & Co; 1 kist gedr. katoen, McMillan Marten & Co; 300 picols rijst, 20 picols java tamarinde, 1$^{1}/_{2}$ picols zwarte peper, 1$^{1}/_{2}$ picols comeinzaad, 50 katjes corianderzaad, 2 kisten thee, 1 kist kinderwagen, 15 vaatjes boter, 52 kisten eur. zeep, 10 picols java koperwerk, 90 picols rijst 10 kelders genever, 1 kist siropen, 1 kist aarden karafen, 3 kisten eur. provisien, 28 vaatjes boter, 4 vaatjes verf, 100 kisten zeep, 28 kisten inhd. manufacturen en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Nederland per het Ned. schip *Zeemeuw*, gezagv. H. L. Kaijser.

5500$^{41}/_{100}$ picols suiker, 3270 picols koffij, 100 picols rotting N. H. M.

Naar Tjilatjap over Sumanap per het Ned. Ind. schip *Ernst Willem*, gezagv. J. C. Kruijmel.

1 kist div. provisien, 4 tafels, 2 stoelen, 4 manden aardappelen, 2 manden uijen, 1 kist bier, 1 kist genever, 1 kist madera, 1 kist azijn, 2 vaatjes boter, 1 kist roode wijn, 1 kist rijn wijn, 1 mand seltzerwater, 4 rottingstoelen, 35 kisten meubelen, Martens & Co.

Naar Sumanap per de Ned. Ind. schoener *Mansoer*, gezagv. Sagiet.

Ballast.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol. *f* 17 Nominaal.
KOFFIJ per picol
RIJST (CARGA) per koijang *f* 135 à *f* 145.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 165 à *f* 180.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 400 à *f* 600.—
ARAK per legger *f* 100.—
OLIE (KLAPPER) per picol.
OLIE (KATJANG)
KADJANG MATTEN
ROTTING *f* 9 à *f* 9$^{1}/_{2}$.
WISSELKOERS 107 %.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

KERSFEEST.

Vrijdag den 25sten December 1857.
des voormiddags half negen ure.
HARTHOORN.
ZENDELING LEERAAR.

Zaturdag den 26sten December.
Ds. H. H. SCHIFF.

Zondag den 27sten December 1857.
GEENE DIENST.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.